

kommunplacerade och som behöver hjälp med bonde. Flertalet av de nyanlända bedöms kunna ingå i Arbetsförmedlingens etableringsprogram med bland annat studier och arbete. Det finns dock personer som av olika skäl till exempel sjukdom inte kan delta i Arbetsförmedlingens insatser och för dessa personer kan försörjningsstöd bli aktuellt. Detta kan komma att påverka utvecklingen av antalet bidragshushåll.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
▶ Barnfamiljer som uppstår försörjningsstöd får information om förskola och annan pedagogisk verksamhet för barnen.	2017-01-01	2017-12-31	
▶ I samverkan med Jobbtorg motivera äldre unga (18-25 år) till arbete eller studier	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Kartläggning av långtidsarbetslösa kvinnor som uppstår försörjningsstöd	2017-01-01	2017-12-31	
✓ Rutiner för uppföljning av beslutade återkrav uppdateras.	2017-01-01	2017-03-31	
▶ Samverkansformer utvecklas mellan vuxenheten, försörjningsstödsenheten, mottagning- och serviceenheten och utredningsenheten barn och unga för att uppnå en helhetssyn i arbetet och säkerställa att barnperspektivet genomsyrar arbetet.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.4 I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att arbetet med förvaltningens kompetensutveckling fortlöper enligt plan.

Under kommunfullmäktiges mål 4.2, Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor, beskriver förvaltningen hur arbetet med kompetensutveckling fortlöper.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls under året. Bedömningen baseras på att målen för kommunfullmäktiges tre indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Förvaltningen prognostiserar en ett överskott om 5,5 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 1,5 mnkr efter resultatöverföring. De åtgärder som beslutades i verksamhetsplanen följs.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %			99,96 %		100 %	100 %	Tertial 2 2017
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			99,9 %		100 %	100 %	Tertial 2 2017
  Nämndens prognossäkerhet T2				0 %		+/-1 %	+/- 1 %	2017

Nämndmål:

Verksamheten är effektiv inom givna ekonomiska ramar

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Det ekonomiska utfallet är i balans med budget.

Analys

I föreliggande prognos redovisas ett prognostiserat resultat i balans med budget efter resultatdispositioner. Förvaltningen följer den av nämnden i verksamhetsplanen beslutade åtgärdsplanen och arbetar med ytterligare åtgärder för att nå en budget i balans. Utfall för perioden januari-augusti, prognostiserat helårsresultat, verksamhetsspecifika nyckeltal samt de ytterligare åtgärder som planeras för att uppnå målet om en budget i balans redovisas under rubriken "Uppföljning av driftbudget" nedan.

Förvaltningen fortsätter att utveckla arbetet med väsentlighets- och riskanalys samt den interna kontrollen genom att öka kunskapen och ge stöd till hela organisationen. Enhetschefer har erbjudits möjlighet att delta i öppna hus för att få stöd och hjälp i arbetet. För att stärka arbetet och nå ut till samtliga enheter träffar och utbildar den centrala administrationen enhetschefer i mindre grupper om tre eller fyra deltagare. Utbildningen genomförs i form av workshops i vilka enhetscheferna arbetar med den egna verksamhetens väsentlighets- och riskanalys. Genom ökad kunskap förväntas kvaliteten och enhetligheten i arbetet med den interna kontrollen öka.

Inom verksamhetsområdena har representanter från personalavdelningen och ekonomiavdelningen tillsammans med verksamhetscontroller och avdelningschef ett teambaserat arbetssätt. Det innebär att det varje månad sker regelbundna avstämningar där samtliga professioner deltar för att i tid uppmärksamma avvikelser hos enheterna avseende ekonomi, sjukfrånvaro eller specifika verksamhetsrelaterade frågor. Detta för att i ett tidigt skede kunna sätta in rätt stöd eller åtgärder till enheten.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 De administrativa funktionernas stöd följs upp.	2017-10-01	2017-10-31	
 Riktlinjerna för hantering av synpunkter och klagomål revideras.	2017-01-01	2017-11-30	Avvikelse

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
<i>Analys</i> Arbetet med att revidera riktlinjerna är försenat och påbörjas under hösten.			
 Utveckla processen för arbetet med uppföljning av entreprenörer.	2017-01-01	2017-10-31	

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Bedömningen är att förvaltningens arbete bidrar till att inriktningsmålet uppfylls helt under året. Bedömningen grundas på att förvaltningens arbete bidrar till att sex av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås helt och att ett av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet uppnås delvis under året. Att nå målet för sjukfrånvaron är en utmaning.

Avvikelsen och hur nämnden har bidragit till inriktningsmålet beskrivs under respektive mål för verksamhetsområdet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktivitet genomförs enligt plan och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Arbetet med jämställdhetsintegrering fortlöper enligt plan. Enheterna har påbörjat arbetet med att identifiera jämställdhetsutmaningar inom sitt verksamhetsområde och den centrala administrationen utvecklar stöd till enheterna. Kompetensutvecklingsatsningen inom jämställdhetsintegrering planeras påbörjas under senare delen av året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för jämställdhetsanalyser i enlighet med programmet för ett jämställt Stockholm	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Verksamheten jämställdhetsintegreras

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen har etablerat rutiner för jämställdhetsanalys i enlighet med stadens program för ett jämställt Stockholm.

Samtliga enheter har identifierat en eller flera jämställdhetsutmaningar i verksamheten och har en plan för hur dessa ska åtgärdas.

Analys

Alla enheter har påbörjat arbetet med att identifiera jämställdhetsutmaningar inom sitt verksamhetsområde och några enheter har påbörjat arbetet med jämställdhetsanalys. Under sommaren har den centrala administrationen inventerat enheternas arbete med jämställdhetsintegrering i syfte att utveckla ett effektivt stöd till enheterna.

Nämnden beviljades i samband med tertialrapport 1 medel för kompetensutveckling i jämställdhetsintegrering. Medlen ska bland annat användas för att ge ett antal nyckelpersoner fördjupade kunskaper i jämställdhet och jämställdhetsintegrering. Nyckelpersonerna ska kunna vara ett stöd för och bistå med verktyg till enheterna inom sina respektive verksamhetsområden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel enheter där jämställdhetsutmaningar i verksamheten har identifierats.						100		2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En organisation för jämställdhetsintegrering av verksamheten upprättas.	2017-01-01	2017-02-28	
 Samtliga enheter påbörjar arbetet med jämställdhetsanalys med stöd av administrationen.	2017-01-01	2017-11-30	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls delvis

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls delvis. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktiviteter genomförs enligt plan, att målen för två av kommunfullmäktiges indikatorer bedöms uppfyllas helt och att målen för tre indikatorer bedöms uppfyllas delvis under året samt att ett tillhörande nämndmål bedöms uppfyllas helt och två delvis under året.

Index bra arbetsgivare

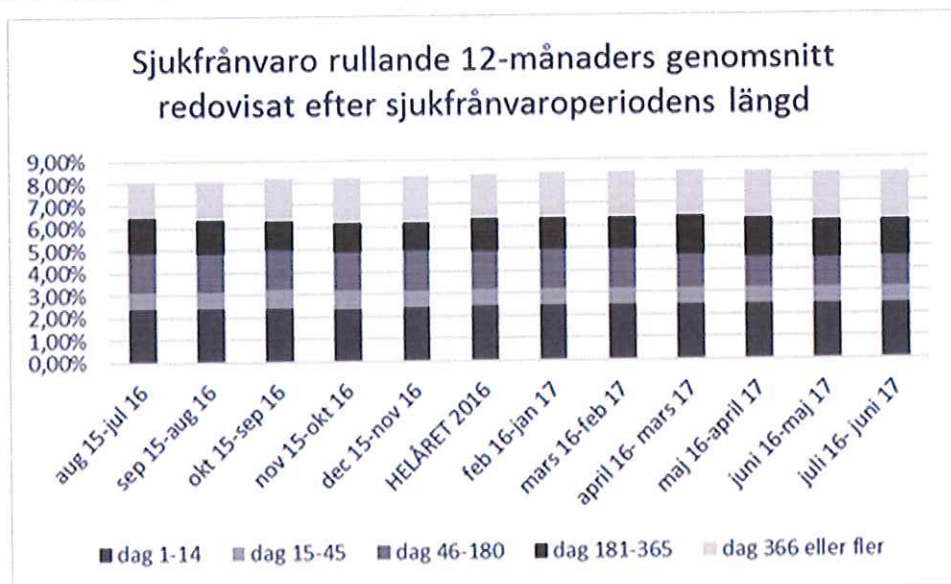
Förvaltningens utfall i index för bra arbetsgivare blev 77 för 2017. Det är en minskning med två indexpunkter jämfört med 2015 vilket innebär att det förväntade resultatet för 2017 inte nås. Den främsta förklaringen till att det förväntade resultatet inte nås är den stora skillnaden mellan mäns och kvinnors sjukfrånvaro.

Sjukfrånvaro

Årsmålet för sjukfrånvaron är 7,5 procent. Sjukfrånvaron uppgår till 8,31 procent, redovisad som rullande 12-månadersgenomsnitt för perioden augusti 2016 – juli 2017. Det innebär att sjukfrånvaron har minskat något under tertial två. Under hela 2016 uppgick sjukfrånvaron till 8,34 procent. Den stora skillnaden mellan mäns och kvinnors sjukfrånvaro kvarstår. Den högsta sjukfrånvaron är inom äldreomsorg och förskola. En fördjupad analys med redovisning av skillnader mellan olika verksamhetsområden, orsaker till sjukfrånvaro och sjukfrånvarons längd är klar till verksamhetsberättelsen. Målet att sjukfrånvaron ska minska till 7,5 procent bedöms inte nås under året.

Av tabellen nedan framkommer att sjukfrånvaron i intervallet 15-180 dagar har minskat under

det senaste året. Ett strukturerat långsiktigt arbete har bedrivits genom samtal, handlingsplaner, tydliga rutiner samt ett nära samarbete med företagshälsovården. En utmaning är att få ner den sjukfrånvaro som överstiger 180 dagar, då den har ökat kontinuerligt sedan 2016. Ytterligare insatser behöver göras för att möjliggöra för personer med längre sjukfrånvaro att återgå i arbete.

I Stockholm stads medarbetarenkät mäts den psykosociala arbetsmiljön. Resultatet redovisas med ett index, ett samlat värde baserat på nio frågor i enkäten. Förvaltningens resultat för 2017 ökade till 77 jämfört med 75 föregående mätning 2015. Det innebär att det förväntade resultatet nås.

Från deltid till heltid

Av förvaltningens tillsvidareanställda medarbetare är det 13,6 procent som har en deltidsanställning. Det kan jämföras med 15,2 procent i oktober 2016. Under våren har flera verksamheter inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri övergått till kommunal regi. Förvaltningen tog då emot ett antal medarbetare som var anställda på deltid. Det innebär att andelen deltidsanställda har minskat mindre än förväntat.

Under hösten kommer en förnyad kartläggning av ofrivillig deltid göras bland förvaltningens anställda. Utifrån den fortgår arbetet med att erbjuda utökad sysselsättningsgrad när så är möjligt.

Handlingsplan för socialt arbete

Arbetet med att minska personalomsättningen bland socialsekreterare och biståndshandläggare fortsätter. Den totala personalomsättningen i de enheter som är aktuella i arbetet har minskat sedan förra året. Under helåret 2016 uppgick personalomsättningen till 31 procent vilket kan jämföras med den senaste uppmätta personalomsättningen om 25,3 procent under perioden augusti 2016 till och med juli 2017. Det är fortfarande skillnader i personalomsättningen mellan enheterna vilket förvaltningen arbetar för att minska.

Vid utredningsenheten barn- och ungdom har personalomsättningen minskat från 37 procent för helåret 2016 till 17 procent under den senaste tolv månadersperioden. Minskningen kan ses som ett resultat av ett målmedvetet arbete med att utveckla organisation och kommunikation

som bland annat bedrivits inom ramen för förvaltningens arbete med handlingsplanen för socialt arbete.

Förvaltningsfika och dialogluncher är två olika forum som genomförs varje månad där medarbetare och chefer deltar. Där ges möjlighet att dela med sig av erfarenheter, information och utveckla samverkan över enhetsgränser. Resultatet är att medarbetare känner större närhet till ledning och kan framföra synpunkter och idéer.

Personalpolicy

Implementeringen av stadens personalpolicy har påbörjats med information om personalpolicyen vid chefsforum, avdelningsledningar och arbetsplatsträffar. Under hösten avsätter enheterna tid vid varje arbetsplatsträff för en diskussionsfråga med utgångspunkt från personalpolicyen.

Kompetensutveckling

Under året har 14 enhetschefer gått ett ledarutvecklingsprogram om nio heldagar med fokus på det personliga ledarskapet. De chefer som inte tidigare har gått programmet deltog.

Förvaltningen har blivit beviljad drygt 4 mkr från stadens kompetensutvecklingsanslag. Under perioden har planering pågått för genomförande av kompetensutvecklingsinsatser som nu startar. Inom förskolan påbörjar 25 utbildade barnskötare barnskötarutbildning. Under hösten genomförs fritidsledarutbildning för 13 medarbetare inom medborgarservice och fritid. Inom äldreomsorgen påbörjar 18 personer undersköterskeutbildningar. För att öka kompetensen inom demensvården börjar 6 personer utbildning till Silviasyster och 3 personer utbildning till Silviasjuksköterska.

Gott exempel

Delaktighet vid förändringsarbete

För att minska skillnaderna i livsvillkor ska förvaltningens förebyggande insatser för barn och unga nå rätt målgrupper och göra faktisk skillnad. Därför har en kartläggning av förvaltningens förebyggande arbete genomförts. Arbetet har gjorts med stor delaktighet av medarbetare, funktioner och verksamheter som verkar förebyggande. Medarbetarna har deltagit i behovsanalys för att identifiera specifika behov hos målgruppen, samt urskilja målgrupper som eventuellt försitts. Vidare har medarbetarna genomfört risk- och konsekvensanalys på presenterat förslag av ny organisering kring det förebyggande arbetet som resultat av behovsanalysen. Som sista del i processen har medarbetarna understött förankringsarbetet av den nya organisationen genom att enhetsvis formulera nuläge och önskat läge, samt konkretisera enhetens och verksamheternas arbetssätt och samverkan för att nå det önskade läget. Processen har möjliggjort stor delaktighet och tagit medarbetarnas samlade kompetens i anspråk.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex	79					83	83	2017
Analys Förvaltningens AMI för 2017 nådde inte upp till årsmålet om 83, positivt är att det ökat från 77 (2015) till 79 (2017).								

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Index Bra arbetsgivare	77					81	fastställes 2017	2017
Analys Utfallet innebär en minskning om 2 indexpunkter jämfört med föregående mätning 2015. Förvaltningen når därmed inte målet om 81 indexpunkter. Den främsta förklaringen står att finna i den stora skillnaden mellan mäns och kvinnors sjukfrånvaro.								
  Index Psykosocial arbetsmiljö	77					77	fastställes 2017	2017
Analys Utfallet innebär en ökning om 1 indexpunkt jämfört med föregående mätning 2015 och årsmålet nås därmed.								
  Sjukfrånvaro	8,4 %	3,3 %	9,2 %	8,3 %	8 %	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2017
Analys Den stora skillnaderna mellan mäns och kvinnors sjukfrånvaro kvarstår även om skillnaden har minskat något under året.								
  Sjukfrånvaro dag 1-14	2,4 %	2,1 %	2,5 %	2,4 %	2,3 %	2,3 %	tas fram av nämnden	Tertial 2 2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska ta fram kompetensförsörjningsplaner på 3-5 års sikt med aktiviteter för innevarande år. Kommunstyrelsen ska utifrån nämndernas underlag tillsammans med berörda nämnder ta fram en strategi för den framtida kompetensförsörjningen i staden, med särskilt fokus på välfärdsyrken.	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna kartlägga aktuella utbildningsnivåer bland anställda inom LSS-verksamheter.	2017-01-01	2017-12-31	
  Utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna ska intensifiera arbetet med att skapa trygga anställningar och goda arbetsvillkor genom att minimera användningen av allmänna visstidsanställningar i yrkeskategorier där denna anställningsform är frekvent.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Förvaltningen har en hållbar och hälsosam arbetsmiljö

 Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Sjukfrånvarotalet uppgår till högst 7,5 % (8,3%). Kvinnors sjukfrånvaro minskar jämfört med 2016 och mäns sjukfrånvaro sjunker eller kvarstår på låg nivå. Index för psykosocial arbetsmiljö förbättras till lägst 77 (75).

Analys

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Förvaltningens systematiska arbetsmiljöarbete bedrivs i samverkan mellan arbetsgivare,

fackliga organisationer och medarbetare med målet att tillsammans skapa en hälsosam arbetsmiljö. Förvaltningen har under det andra tertialet arbetat med att öka kompetensen och stärka rutinerna i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Ny dagordning för arbetsplatsträffar har tagits fram i samverkan. Den tydliggör vilka områden som är relevanta för information, diskussion och beslut för arbetslaget.

I juni genomförde förvaltningen en utbildning i systematiskt arbetsmiljöarbete för samtliga chefer och skyddsombud. Särskilt fokus låg på det viktiga arbetet med riskbedömningar, det vill säga att undersöka, bedöma och åtgärda risker på arbetsplatsen. Riskerna kan utgöras av såväl fysiska, psykologiska som sociala förhållanden.

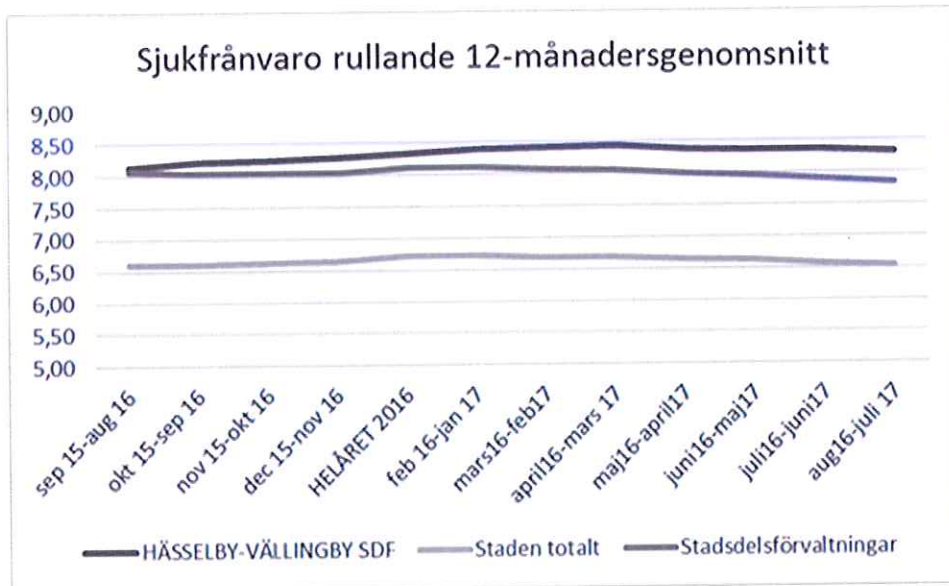
Regelbundna skyddsronder på arbetsplatserna utgör en viktig del av det systematiska arbetsmiljöarbetet. För att underlätta för chefer och skyddsombud att genomföra skyddsronder har förvaltningen i samverkan med de fackliga organisationerna under våren arbetat fram nya skyddsrondsmallar som är anpassade efter olika verksamheters behov. Anpassade mallar är framtagna för daglig-/öppen verksamhet, förskola, hemtjänst, kontor, städning och äldreomsorg (boende).

Index psykosocial arbetsmiljö

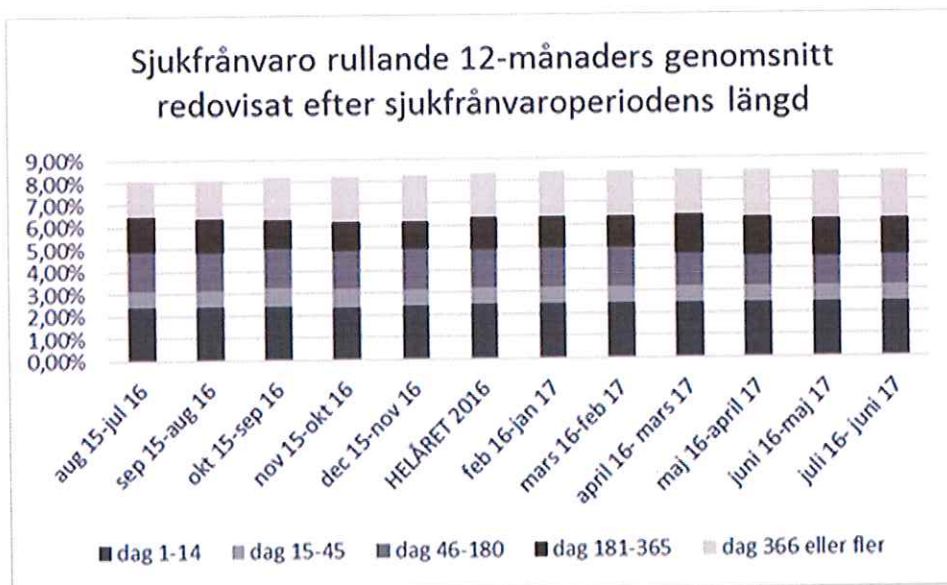
I Stockholm stads medarbetarenkät mäts den psykosocial arbetsmiljön. Resultatet redovisas med ett index, ett samlat värde baserat på nio frågor i enkäten. Tillsammans bildar frågorna ett totalindex samt tre delindex som är; Mina utgångspunkter, Ledarskap och medarbetarskap. Delindex 1 "Mina utgångspunkter" avser medarbetarens skattning av tydliga mål, möjligheten att påverka arbetet och tillgång till information. Delindex 2 "Ledarskap" innebär dialog med sin chef om mål, förväntningar, prioriteringar och återkoppling. Delindex 3 "Medarbetarskap" innefattar medarbetarnas bidrag, kollegialt stöd och arbetsplatsens kommunikation. Förvaltningens resultat för 2017 ökade till 77 jämfört med 75 föregående mätning 2015. Det innebär att det förväntade resultatet nås.

Sjukfrånvarons utveckling

Årsmålet för sjukfrånvaron är 7,5 procent. Den totala sjukfrånvaron uppgår till 8,31 procent, redovisad som rullande 12-månadersgenomsnitt för perioden augusti 2016 – juli 2017. Det innebär att sjukfrånvaron har minskat något efter att ha ökat under tertial 3 2016 och tertial 1 2017. För helåret 2016 var motsvarande siffra 8,34 procent. Den stora skillnaden i mäns och kvinnors sjukfrånvaro kvarstår.

Av den totala sjukfrånvaron utgörs ca 45 procent av sjukfrånvaro som överstiger 180 dagar. För ett år sedan var motsvarande andel ca 40 procent. Samtidigt har sjuksjukfrånvaron dag 1 till dag 180 minskat. Det är ca 55 medarbetare som har sjukfrånvaro som överstiger 180 dagar. Av dessa är 25 personer sjukfrånvarande på heltid, övriga i varierande omfattning på deltid.

Sjukfrånvaron i intervallet 15-180 dagar har minskat under det senaste året. Ett strukturerat långsiktigt arbete har gjorts genom samtal, handlingsplaner, tydliga rutiner samt ett nära samarbete med företagshälsovården. Ytterligare insatser behöver göras för att möjliggöra för personer med längre sjukfrånvaro att återgå i arbete.

Under september startar projektet "Alla behövs - ökad frisknärvaro i Hässelby-Vällingby" med syfte att utveckla arbetssätt för ökad frisknärvaro och minskad sjukfrånvaro. Ett antal utvalda enheter från olika verksamhetsområden kommer att ingå i projektet. Projektet inleds med en kartläggning av sjukfrånvarons orsaker. Projektet kommer framförallt att inrikta sig på

att minska den korta- och mellanlånga sjukfrånvaron. De arbetssätt som visar sig vara framgångsrika kommer efter projektet implementeras i hela förvaltningen.

Från deltid till heltid

I samband med den kartläggning av ofrivillig deltid förvaltningen genomförde 2016 önskade 10 deltidsanställda på vård- och omsorgsboendet Koppargården/Liviagården att gå upp till heltid. Dessa personer har under perioden november 2016 till och med april 2017 erbjudits att arbeta heltid. Försöket har utvärderats under andra tertialen och heltidsanställningarna kommer permanentas.

Av förvaltningens tillsvidareanställda medarbetare är det 13,6 procent som har en deltidsanställning. Det kan jämföras med 15,2 procent i oktober 2016. I samband med att flera verksamheter inom funktionsnedsättning och socialpsykiatri övergick till kommunal regi tog förvaltningen emot ett antal medarbetare som var anställda på deltid. Det innebär att andelen deltidsanställda har minskat mindre än vad som annars varit förväntat.

I de verksamheter med flest deltidsanställningar finns det med nuvarande organisation svårigheter att enbart ha heltidsanställningar förenat med ekonomi i balans och en bemanning anpassad efter brukarnas behov. I och med de strukturförändringar som sker vid Skolörens servicehus och vård- och omsorgsboende, i samband med att delar av servicehuset omvandlas till trygghetsboende, uppstår en viss överbemanning. Det påverkar möjligheten att samtidigt höja sysselsättningsgraden vilket ytterligare skulle utöka bemanningen.

Under hösten kommer en förnyad kartläggning av ofrivillig deltid göras bland förvaltningens anställda. Utifrån den fortgår arbetet med att erbjuda utökad sysselsättningsgrad när så är möjligt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Alla enheter arbetar utifrån förvaltningens årshjul för det systematiska arbetsmiljöarbetet.	2017-01-01	2017-12-31	
 En handlingsplan tas fram för planering av arbetet med ofrivilliga deltidsanställningar i syfte att erbjuda allt fler heltid.	2017-01-01	2017-06-30	
 Ett pilotprojekt genomförs på Koppargårdens vård- och omsorgsboenden för att finna modeller för att minska den ofrivilliga deltiden.	2017-01-01	2017-04-30	
 Förutsättningarna för att genomföra utvecklingsgrupper för barnskötare i syfte att förbättra sjukfrånvaron inom dessa grupper undersöks..	2017-01-01	2017-12-31	
 Personalomsättningen inom olika verksamheter/avdelningar följs upp och analyseras. .	2017-01-01	2017-12-31	
 Samtliga ofrivilligt deltidsanställda inom förskolan och parkleksverksamheten erbjuds heltid.	2017-01-01	2017-03-31	
 Stadens nya personalpolicy tas upp på APT och förankras ute i verksamheterna.	2017-01-01	2017-12-31	
 Utbildning för chefer i riskinventering samt risk- och konsekvensanalys genomförs.	2017-01-01	2017-06-30	
 Verksamheternas arbete med att konkretisera arbetsmiljöverkets nya föreskrifter om organisatorisk och social arbetsmiljö följs upp.	2017-01-01	2017-03-31	

Nämndmål:

Förvaltningen har förbättrad personalkontinuitet bland socialsekreterare och biståndshandläggare

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Personalomsättningen bland socialsekreterare och biståndshandläggare minskar.

Analys

Inom arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetssituationen inom socialt arbete har aktiviteterna förvaltningsfika och dialogluncher genomförts varje månad. Resultatet är att medarbetare känner större närhet till ledning och kan framföra synpunkter och idéer. Vidare har ett dokument tagits fram som förtydligar rollfördelningen mellan enhetschefer respektive biträdande enhetschefer.

En ny enhet för administrativt stöd inom avdelningen för individ- och familjeomsorgen inrättas under tertial 3. Syftet är att utveckla och effektivisera det administrativa stödet inom avdelningen. Det kvalificerade administrativa stödet, för att avlasta i socialsekreterarna, har identifierats av medarbetare och chefer på arbetsplatsträffar. Dessa kommer att hanteras av den administrativa enheten.

Ett nytt digitalt introduktionsmaterial för förvaltningens nya medarbetare har tagits fram. Materialet ska tidigt ge medarbetaren kunskap om och en övergripande bild av hur staden och förvaltningen styrs. Det ska även beskriva förvaltningen som arbetsplats samt ge praktisk information om anställningen.

En översyn av den avdelningsspecifika introduktionen för socialt arbete har genomförts under perioden genom insamling av enheternas introduktionsprogram. Arbetet med att implementera ett nytt introduktionsprogram för socialsekreterare och biståndshandläggare fortsätter under hösten.

Personalomsättning

I tabellen nedan redovisas personalomsättningen för perioden helår 2016 och perioden augusti 2016 - juli 2017. Statistiken avser externa avgångar, vilket även inkluderar byten till annan förvaltning inom staden.

Enhet	Helår 2016	Augusti 2016- juli 2017
Utredningsenheten barn och ungdom	36,95%	16,69%
Familjestödsenheten	22,56%	14,68%
Familj- och relationsenheten	57,78%	3,95%
Vuxenenheten	23,01%	24,85%
Ekonomiskt bistånd	43,81%	27,91%
Mottagnings- och serviceenheten	26,32%	39,07%
Beställare äldreomsorg	17,65%	37,14%
Beställare funktionsnedsättning	28%	36,12%
Beställare socialpsykiatri	30,77%	9,76%
Ensamkommande flyktningsbarn	39,22%	46,38%
Totalt IOF och beställaravdelningen	31%	25,30%

Tabellen ovan visar att den totala personalomsättningen i de aktuella enheterna har minskat 5,7 procentenheter under året. Det är finns dock skillnader mellan enheterna vilket förvaltningen arbetar för att minska. Inom utredningsenheten barn- och ungdom har personalomsättningen minskat från 37 procent för helåret 2016 till 17 procent under den senaste tolv månadersperioden. Minskningen kan ses som ett resultat av ett målmedvetet arbete med att utveckla organisation och kommunikation bland annat inom ramen för förvaltningens arbete med handlingsplanen för socialt arbete. Enhetens mentorer har ansvarat för att nyanställda socialsekreterare ges en bra introduktion till arbetet. Inom beställarenheterna för äldreomsorg och funktionsnedsättning har personalomsättningen ökat. Majoriteten av de som slutat har gått vidare till andra tjänster inom staden. Några har valt att byta då de fått kortare resväg, några har fått chefstjänster och ett antal har valt att helt byta verksamhetsområde och gått över till socialtjänstens myndighetssida.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Ett nytt introduktionsprogram för socialsekreterare och biståndshandläggare implementeras.	2017-01-01	2017-06-30	
✓ Möjligheten att renodla det sociala arbetet genom att ta bort vissa administrativa uppgifter ses över.	2017-01-01	2017-06-30	
✓ Rutiner skapas för samarbete mellan enheter och medhandläggarskap	2017-01-01	2017-07-31	
✓ Se över möjligheten att samordna administrativa resurser inom individ och familj i en enhet.	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Medarbetare och chefer har rätt kompetens utifrån verksamhetens behov och uppdrag

◆ Uppfylls delvis

Förväntat resultat

Andelen medarbetare som har grundläggande utbildning inom förskola och äldreomsorg ökar. Index för bra arbetsgivare förbättras till lägst 81 (79).

Analys

Index för bra arbetsgivare

I medarbetarundersökningen redovisas index för bra arbetsgivare. Det består av tre delindex; jämställdhet, attraktiv arbetsgivare och rekommendera arbetsplats. Delindex jämställdhet och attraktiv arbetsgivare bygger på statistikuppgifter hämtade från stadens Lednings- och informationssystem (LIS). Delindex rekommendera arbetsplats bygger på resultatet från fyra frågor i stadens medarbetarenkät som genomfördes i början av 2017.

Förvaltningens utfall i index för bra arbetsgivare blev 77 för 2017. Det är en minskning med två indexpunkter jämfört med 2015 vilket innebär att det förväntade resultatet för 2017 inte nås. Den främsta förklaringen till att det förväntade resultatet inte nås är den stora skillnaden mellan mäns och kvinnors sjukfrånvaro.

Ledarutveckling

Under året har ett ledarutvecklingsprogram genomförts med fokus på det personliga ledarskapet för de enhetschefer som inte tidigare genomgått förvaltningens ledarutvecklingsprogram. 14 chefer deltar i programmet som har omfattar 9 heldagar. Målet med programmet har varit att chefer ska utveckla ett nära ledarskap och god arbetsmiljö, som bidrar till lärande, utveckling och förändring.

Kompetensutvecklingssatsningen

Förvaltningen har blivit beviljad drygt 4 mkr från stadens kompetenssatsning. Under perioden har planering pågått för genomförande av kompetensutvecklingsinsatser som nu startar. Inom förskolan kommer 25 utbildade barnskötare påbörja barnskötarutbildning. Under hösten genomförs fritidsledarutbildning för 13 medarbetare inom medborgarservice och fritid. Inom äldreomsorgen påbörjar 18 personer undersköterskeutbildningar. För att öka kompetensen inom demensvården börjar 6 personer utbildning till Silviasyster och 3 personer utbildning till Silviasjuksköterska. Vid Skolörtens servicehus och vård- och omsorgsboende genomförs också utbildningar i kost och måltid för all personal. För medarbetare inom individ- och familjeomsorgen genomgår cirka 25 personer en systemteoretisk utbildning.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Ett ledarutvecklingsprogram med fokus på det personliga ledarskapet genomförs för förvaltningens nya enhetschefer.	2017-01-01	2017-06-30	
▶ Förvaltningen utbildar och säkerställer kompetens om mänskliga rättigheter, antirasism, antidiskriminering, jämställdhet/jämställdhetsintegrering/-analys och normkritiskt förhållningssätt hos chefer och medarbetare.	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Kompetensutvecklingsinsatser genomförs för medarbetare som inte har grundläggande vård- och omsorgsutbildning.	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Riktade språkinsatser genomförs vid behov i syfte att säkerställa att alla medarbetare har tillräckliga kunskaper i svenska.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktiviteter genomförs enligt plan, att målen för kommunfullmäktiges samtliga fyra indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

I arbetet för att motverka diskriminering fokuserar förvaltningen på att motverka könsstereotypa könsnormer och stärka ungas egenmakt. Arbetet bedrivs framförallt genom stadens satsning ungas organisering som syftar till stärka ungas organisering och höja kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel brukare i dagverksamhet för äldre som inte upplever diskriminering				97 %		100 %	Öka	2017
● Andel brukare inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning som inte upplever diskriminering				89 %		100 %	Öka	2017
● Andel brukare inom socialpsykiatri som inte upplever diskriminering				89 %		100 %	Öka	2017
● Andel brukare som inte upplever diskriminering inom förskolan och familjedaghem				96 %		100 %	Öka	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Nämnden ska etablera rutiner för att följa upp hbtq-personers upplevelser av verksamheternas utformning och bemötande i enlighet med hbtq-programmet i Stockholms stad	2017-01-01	2017-12-31	
● Stadsdelsnämnderna ska utbilda och säkerställa kompetens om rasism och diskriminering hos chefer och personal som möter invånare. Kommunstyrelsen ska bistå i detta arbete med utgångspunkt i ECCARS tiopunktsprogram	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Verksamheten är fri från diskriminering

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Diskrimineringsrisker i verksamheten är identifierade.
 Andelen brukare som inte upplever diskriminering ökar.

Analys

I arbetet för att motverka diskriminering fokuserar förvaltningen på att motverka könsstereotypa könsnormer och stärka ungas egenmakt. Arbetet bedrivs framförallt genom stadens satsning ungas organisering som syftar till stärka ungas organisering och höja kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism. Inom förvaltningens satsning för ungas organisering har arbetet fortskridit enligt följande:

Tjejforum

I samråd med deltagare har ideella ledarna av tjejforum planerat kvällar med föreläsningar, samtal om aktuella ämnen och andra kulturella aktiviteter. Aktiviteterna anordnades i stadsförvaltningens fritidslokaler med personal från fritidsgårdarna som har fört vidare diskussioner i ordinarie verksamhet. Tjejforum har genomförts 10 gånger under perioden, 34 flickor har deltagit. Deltagarna uttrycker att det ges möjlighet att prata kring aktuella och relevanta frågor.

Killforum

Deltagarna i killforum har fått ta del av en arena som möjliggör samtal och diskussioner rörande maskulinitetsnormer. Dessutom finns ideella ledare som agerar som förebilder för de yngre deltagarna och det bidrar till att samtalsklimatet blir mer tillåtande. Killforum har genomförts 10 gånger under perioden, där 35 pojkar har deltagit.

Ortens organisatörer

Ortens Organisatörer är ett samarbete mellan Stockholm stad, ABF och Rädda Barnen. Ortens Organisatörer är studiecirklar med syfte att stärka ungas egenmakt och att öka kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism genom folkbildning. En studiecirkel har hållits på Grimstahörnan under vårterminen. Cirkeln har träffats en gång under maj månad och fyra gånger under juni månad. 10 tjejer mellan 14-17 år har deltagit i studiecirkeln.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Erbjuder riktade utbildningsinsatser inom mänskliga rättigheter	2017-01-01	2017-12-31	
 Genom en ljusmanifestation uppmärksammar förskolor och parklekar Barnkonventionens dag och Internationella Barndagen	2017-01-01	2017-12-31	
 Göra en inventering utifrån ECCAR:s 10-punktsprogram	2017-01-01	2017-12-31	
Analys			
I väntan på stadens övergripande riktlinjer avvaktar förvaltningen med vidare arbete.			
 Identifiera risker för diskriminering	2017-01-01	2017-12-31	
 Kunskap om mänskliga rättigheter, anti-diskriminering och feminism erbjuds till flickor och pojkar i stadsdelen.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att kommunfullmäktiges aktiviteter genomförs enligt plan och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Förvaltningen följer upp att barn och unga har möjlighet att uttrycka sin mening i utredningar och beslut som rör dem. En kollegial granskning har gjorts av utredningar inom familjevård, familjerätt och våld i nära relationer. Granskningen har genomförts av socialsekreterare och familjerättshandläggare inom enheten. Resultatet av granskningen visar att barnens synpunkter och önskemål framgår av dokumentationen. För att ytterligare uppmärksamma barnets behov i familjer som sökt stöd på grund av våld i nära relation använder relationsvårdsteamet en utredningsmall där barnets situation, säkerhetsplanering och riskbedömningar tydligare framgår.

Förvaltningen har tillsammans med två andra stadsdelsförvaltningar fått personakter granskade av stadens funktionshinderinspektörer. Uppgifterna har legat till grund till funktionshinderinspektörernas rapport ”Barns delaktighet och rätt att komma till tals i handläggning av LSS-insatser”. Rapporten visar på utvecklingsområden och goda exempel kring barns delaktighet i utredningar. Ett exempel på utvecklingsområde är att dokumentationen kring varför barn inte varit delaktiga kan bli bättre.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barnkonsekvensanalyser och barnchecklistor i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	
  Nämnden ska etablera rutiner för arbetet med barns delaktighet och inflytande i enlighet med strategin för barnets rättigheter och inflytande i Stockholms stad (4.4)	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Verksamheten beaktar barnets bästa vid myndighetsbeslut

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Barn och unga uttrycker sin mening i utredningar och beslut som rör dem.

Analys

I arbetet med att följa upp att barn och unga har möjlighet att uttrycka sin mening i utredningar och beslut som rör dem har en kollegial granskning gjorts av utredningar inom

familjevård, familjerätt och våld i nära relationer. Granskningen har genomförts av socialsekreterare och familjerättshandläggare inom enheten. Resultatet av granskningen visar att barnens synpunkter och önskemål i hög grad framgick av dokumentationen. För att ytterligare uppmärksamma barnets behov har relationsvårdsteamet börjat använda en annan utredningsmall där barnets situation, säkerhetsplanering och riskbedömningar tydligare framgår. Detta är en del i arbetet med att lyfta fram barnets bästa i utredningar.

Utredningsenheten för barn och unga deltar i två projekt som initierats av Sveriges kommuner och landsting (SKL) utifrån regerings rapport om den sociala barnavården. Dessa projekt handlar bland annat om att dokumentationen i utredningsarbetet ska vara meningsfull och begriplig för barnen och deras föräldrar. Det har inneburit en ökad medvetenhet om vad, hur och varför dokumentationen görs.

Beställarenheten funktionsnedsättning har tillsammans med två andra stadsdelsförvaltningar fått personakter granskade av stadens funktionshinderinspektörer. Uppgifterna har legat till grund till funktionshinderinspektörernas rapport "Barns delaktighet och rätt att komma till tals i handläggning av LSS-insatser". Rapporten visar på utvecklingsområden och goda exempel kring barns delaktighet i utredningar. Ett exempel på utvecklingsområde är att dokumentationen kring varför barn inte varit delaktiga kan bli bättre. Ett gott exempel på delaktighet är samverkan med skolan och att handläggaren träffar barn på skolan. Det leder till att fler barn blir delaktiga i sin egen utredning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andelen myndighetsutövande enheter som arbetar med förstärkt barnperspektiv						100 %		2017

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målen för kommunfullmäktiges samtliga tre indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Under januari-juni har antalet placeringar i externt skyddade boenden och förvaltningens egna jourlägenheter varit totalt 34 vilket ska jämföras med 31 placeringar under motsvarande period 2016, samtliga är kvinnor. Antalet medföljande barn var 43 vilket är något fler jämfört med motsvarande period 2016 då antalet barn var 35. Samtliga barn som varit placerade tillsammans med föräldrar på skyddat boende eller i jourlägenheter har fått skolundervisning.

Under januari-juni har 114 personer, varav sju män, fått stödjande samtal. Det är en ökning jämfört med motsvarande period 2016 då 78 personer erhöll stödjande samtal. Många är nöjda med det stöd som ges och önskar inte ytterligare kontakt med relationsvårdsteamet. Utöver de

stödjande samtalen har utredningar inletts avseende 22 personer under januari-juni vilket är något färre jämfört med samma period 2016.

I syfte att förstärka det våldsförebyggande arbetet i stadsdelsområdet planeras en uppmärksamhetsvecka genomföras vecka 40 med temat "Ett tryggt Hässelby-Vällingby, en vecka med fokus på våldsförebyggande arbete". Arbetet har påbörjats och aktiviteter med syfte att öka kunskapen om normkritik och våldsförebyggande metoder är inplanerade för både medarbetare och invånare.

Förvaltningen har tilldelats medel av sociala investeringsfonden för insatsen "Fritid för framtid". En del i insatsen är att utveckla våldspreventiva metoder såsom MVP (mentor in violence prevention), anpassade för fritidsarenor. Arbetet pågår fram till år 2021.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel medarbetare som gått utbildning om att upptäcka barn som upplever våld i nära relation samt hedersrelaterat våld, som anser sig ha fått redskap för att upptäcka och samtala med barn om sin situation						50 %	Tas fram av nämnden	2017
  Andel medarbetare som har genomgått utbildning om att upptäcka våldsutsatthet och konsekvenser av detta inkl särskilt utsatta grupper						50 %	Tas fram av nämnden	2017
   Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten				252 st		250 st	tas fram av nämnden	2017

Nämndmål:

Verksamheten arbetar våldsförebyggande utifrån ett normkritiskt förhållningssätt

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Fritidsverksamheten arbetar våldsförebyggande.

Vuxna som arbetar med barn har kunskap om hur de ska agera när de bevittnar kränkningar, trakasserier och våldsamma situationer.

Analys

I syfte att förstärka det våldsförebyggande arbetet i stadsdelsområdet planeras en uppmärksamhetsvecka att genomföras vecka 40, med temat "Ett tryggt Hässelby-Vällingby,

en vecka med fokus på våldsförebyggande arbete". Arbetet har påbörjats och aktiviteter med syfte att öka kunskapen om normkritik och våldsförebyggande metoder är inplanerade för både medarbetare och invånare. Hittills är 10 programpunkter inbokade som kommer vara öppna och gratis för invånare att delta på. Syftet är att sprida och tillvarata lokalt engagemang och kompetens i det våldsförebyggande arbetet.

Förvaltningen har tilldelats medel av den sociala investeringsfonden för insatsen "Fritid för framtid". En del i insatsen är att utveckla våldspreventiva metoder såsom MVP (mentor in violence prevention), anpassade för fritidsarenor. Arbetet påbörjas i höst och pågår under fem år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 En uppmärksamhetsvecka med temat våldsprevention anordnas i Hässelby-Vällingby	2017-01-01	2017-12-31	
 Ett våldsförebyggande arbete på fritidsverksamheten startas upp	2017-01-01	2017-12-31	
 Medarbetare utbildas i normkritik och våldsförebyggande arbetssätt	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Våldsutsatta kvinnor och män får stöd

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kvinnor och män som fått stöd upplever att våldet har upphört.
Barn som bor i skyddat boende tillsammans med förälder går i skolan.

Analys

Relationsvårdsteamet erbjuder information, samtalsstöd och behov av skyddat boende. Stödjande samtal erbjuds 1-5 gånger utan att utredning inleds. Under januari-juni har 114 personer, varav sju män, fått stödjande samtal. Det är en ökning jämfört med motsvarande period 2016 då 78 personer erhöll stödjande samtal. Många är nöjda med det stöd som ges och önskar inte ytterligare kontakt med relationsvårdsteamet. Utöver de stödjande samtalen har utredningar inletts avseende 22 personer under januari-juni vilket är något färre jämfört med samma period 2016.

Under januari-juni har antalet placeringar i externt skyddade boenden och förvaltningens egna jourlägenheter varit totalt 34 vilket ska jämföras med 31 placeringar under motsvarande period 2016, samtliga är kvinnor. Antalet medföljande barn var 43 vilket är något fler jämfört med motsvarande period 2016 då antalet barn var 35. Samtliga barn som varit placerade tillsammans med föräldrar på skyddat boende eller i jourlägenheter har fått skolundervisning. Vuxna personer som placeras i skyddat boende har erhållit stödsamtal och parallellt med detta har riktat stöd erbjudits till barnen.

När förvaltningen får kännedom om att en person utsatts för våld i nära relationer kontaktas alltid våldsutövaren om den våldsutsatta inte motsätter sig detta. Under januari-juni har förvaltningen varit i kontakt med 25 våldsutövare för stödjande samtal vilket är färre än motsvarande period 2016 då antalet var 47. De personer som själva har sökt om stödsamtal har erbjudits detta. Det uppsökande arbetet har fått stå tillbaka en del under våren då

förvaltningen prioriterat ökningen av våldsutsatta personer. Relationsvåldsteamet förstärks med ytterligare en medarbetare under hösten för att bland annat utveckla arbetet med våldsutövare.

Relationsvåldsteamet har utbildat personal inom förvaltningens olika verksamheter för att öka kunskapen om våld i nära relationer och detta arbete pågår fortlöpande under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck implementeras i verksamheten.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målen för kommunfullmäktiges samtliga nio indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Förvaltningen fortsätter arbetet med att öka brukarnas delaktighet i insatsernas utformning samt utveckla arbetet med bemötande och anpassa detta utifrån den enskildas behov. Varje enhet arbetar kontinuerligt med att öka intresset hos brukarna för att påverka vilka aktiviteter som ska genomföras. Enheternas hälsocoacher har tillsammans med brukarna gemensamt lagt upp ett träningsprogram, som bidragit till att komma igång med hälsosam träning. Den enskilda brukaren är delaktig i att bestämma om ett möte med handläggaren ska äga rum på stadsdelsförvaltningen, i den enskildes hem eller på annan plats. Syftet är att skapa trygghet för den enskilda och skapa så goda förutsättningar som möjligt för mötet. Handläggarna förmedlar information som är anpassad efter den enskildes behov. Ett exempel är när handläggarna lämnar en kort skriftlig sammanställning av mötet som kan användas som minnesstöd till en person som har kognitiva funktionsnedsättningar.

Från och med september testar förvaltningen under en tremånadersperiod att ha kvällsöppet till klockan 19 i receptionen på tisdagar. Syftet är att öka tillgängligheten för invånarna. Försöket utvärderas vid periodens slut.

Nytt målgruppsanpassat informationsmaterial har tagits fram för ensamkommande barn, enskilda som kontaktar beställarenheten för socialpsykiatri och för enskilda som utsätts för våld i nära relation.

För att nå fler unga med information om sommaraktiviteterna har förvaltningen i år utökat upplagan av sommarlovsprogrammet samt gjort formatet mer tillgängligt. Cirka 2500 exemplar har delats ut på bland annat skolor, parklekar, bibliotek och medborgarkontor samt i samband med nationaldagsfirandet. Detta kan jämföras med förra årets upplaga på cirka 500 exemplar.

Ett digitalt introduktionsmaterial för förvaltningens nya medarbetare har tagits fram. Materialet ska tidigt ge medarbetare kunskap om hur staden och förvaltningen styrs och är

organiserad. Detta ska göra det lättare för medarbetare att se sin roll i helheten och att ge invånare korrekt och tydlig information.

Goda exempel

I sommar har ett samarbete mellan daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning och äldreomsorg resulterat i Sommarkafé på Ormängstorget. Kaféverksamheten har varit öppen två dagar i veckan och riktat sig till allmänheten i närområdet. Samarbetet har skapat meningsfulla arbetstillfällen och deltagarna har arbetat med alla förekommande arbetsuppgifter som finns i ett kafé. Det har också resulterat i värdefulla möten mellan de olika målgrupperna, äldre och personer med funktionsnedsättning. Då verksamheten fallit väl ut fortsätter kaféet under hösten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				86 %		90 %	89 %	2017
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				73 %		78 %	77 %	2017
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				64 %		70 %	tas fram av nämnden	2017
  Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner				83 %		85 %	79 %	2017
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				75 %		78 %	tas fram av nämnden	2017
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-				91 %		91 %	91 %	2017

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)								
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				90 %		91 %	87%	2017
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				93 %		94 %	90 %	2017
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				86 %		91 %	87 %	2017

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra en översyn av dagliga verksamhetens arbete mot arbetsmarknaden för deltagarna. Där ingår resursfördelningen samt samverkan mellan arbetsrehabiliterande insatser.	2017-01-01	2017-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda i vilken form hälso- och sjukvården inom LSS ska bedrivas i staden efter att projektiden går ut	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning har insatser av god kvalitet som stärker förmågan att leva ett självständigt liv

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

För resultaten i brukarenkäten är det förväntade resultatet att alla brukare ska vara mer nöjda än föregående år. Där det finns skillnader mellan kvinnor och mäns svar är målet att kvinnor och män ska bli lika nöjda på sikt. I kommentarer till indikatorerna finns de förväntade resultaten redovisade för kvinnor och män.

Analys

För att anpassa möten utifrån den enskildes behov är handläggarna flexibla kring vart mötet skall äga rum och låter den enskilde vara delaktig i detta och bestämma om mötet skall äga

rum på stadsdelsförvaltningen, i den enskildes hem eller någon annanstans. Ett bra bemötande skapar trygghet för den enskilde och ger bra förutsättningar för mötet. Handläggarna förmedlar information som är anpassad efter den enskildes behov. Ett exempel är när handläggarna lämnar en kort skriftlig sammanställning av mötet som kan användas som minnesstöd till en person som har kognitiva nedsättningar.

Innan sommaren gjordes en genomlysning av Astrakan, Containerrättan och Praktikcentrum daglig verksamhet för personer med funktionsnedsättning. Bland annat framkom det att lokalerna för Containerrättan daglig verksamhet inte är ändamålsenliga för verksamheten. Nämnden har därför beslutat att säga upp lokalen och att verksamheten flyttar till andra lokaler i det närliggande Hässelgården. Vid genomgången framkom också att det inte längre finns något behov av en separat verksamhet som riktar sig till personer med förvärvad hjärnskada. Inriktningen daglig verksamhet för personer med förvärvad hjärnskada avslutas därför och är integrerad i övrig verksamhet vid Astrakan daglig verksamhet.

I sommar har Containerrättan daglig verksamhet i samarbete med Växthuset och Praktikcentrum daglig verksamhet drivit kafé på Ormängstorget. Kaféverksamheten har varit öppen två dagar i veckan och riktar sig till allmänheten i närområdet. Inrättandet av kaféet har bidragit till fler arbetstillfällen för målgruppen inom daglig verksamhet. Kaféet fortsätter under hösten.

Vid stadsdelsförvaltningens grupp- och servicebostäder har flera aktiviteter anordnats under vår och sommar, både i närområdet och längre utflykter. Resor har gått till Åbo och Åland och några brukare har deltagit i musikläger. Flera brukare har i år deltagit i motionsloppen Blodomloppet och Midnattsloppet. Enheternas hälsocoacher har tillsammans med brukarna gemensamt lagt upp ett träningsprogram inför loppet, som bidragit till att komma igång med hälsosam träning. Varje enhet arbetar kontinuerligt med att öka intresset hos brukarna för att påverka vilka aktiviteter som ska genomföras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadens bemötandeguide är känd och används på alla enheter som arbetar med personer med funktionsnedsättning	2017-01-01	2017-12-31	
 Översyn av de dagliga verksamheterna	2017-01-01	2017-05-31	

Nämndmål:

Verksamheten har tillgänglig och trovärdig information

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Kvinnor och män uppger i brukarundersökningar och enkäter att de får tillräcklig och tydlig information.

Förvaltningens information är jämställdhetsintegrerad.

Analys

Under året utvecklar enheterna den skriftliga information som enskilda får inför, under och efter ett beslut. På stadens interna mässa för goda exempel visade beställarenheten för äldreomsorg upp hur de har arbetat med att göra informationen till äldre tydligare och mer

tillgänglig. Nytt målgruppsanpassat informationsmaterial har tagits fram för ensamkommande barn, enskilda som kontaktar beställarenheten för socialpsykiatri och för enskilda som utsätts för våld i nära relation.

För att nå fler unga med information om sommaraktiviteterna har förvaltningen i år utökat upplagan av sommarlovsprogrammet samt gjort formatet mer tillgängligt. Cirka 2500 exemplar har delats ut på bland annat skolor, parklekar, bibliotek och medborgarkontor samt i samband med nationaldagsfirandet. Detta kan jämföras med förra årets upplaga på cirka 500 exemplar.

Ett digitalt introduktionsmaterial för förvaltningens nya medarbetare har tagits fram. Materialet ska tidigt ge medarbetaren kunskap om hur staden och förvaltningen styrs och är organiserad. Detta ska göra det lättare för medarbetaren att se sin roll i helheten och att kunna ge invånaren korrekt och tydlig information. Ett kompletterande material som tydliggör vilket stöd de olika enheterna erbjuder till invånare är under arbete.

Från och med september testar förvaltningen under en tremånadersperiod att ha kvällsöppet till klockan 19 i receptionen på tisdagar. Syftet är att öka tillgängligheten för invånarna. Försöket kommer att utvärderas vid periodens slut.

Staden kommer under året att lansera en ny webbplats för att bättre möta invånarnas behov. Förvaltningen har påbörjat arbetet med att föra över och kvalitetssäkra information och bilder.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Ett normkritiskt perspektiv inkluderas i förvaltningens checklista för framtagande av informationsmaterial	2017-01-01	2017-04-30	
▶ Förvaltningens intranätssidor ses tillsammans med enheter över ur ett invånarperspektiv	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Ta fram målgruppsanpassad skriftliga information som enskilda får inför, under och efter beslut eller insats.	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Arbetet med att öka medborgarnas delaktighet pågår. Genom uppsökande arbete har medborgarvärdarna engagerat invånare, civilsamhället och samhällsfunktioner i närområdet att delta i dialoger som anordnats av bland annat trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret.

Under perioden har medborgarkontoret Bibblerian varit fortsatt välbesökt. Totalt har medborgarkontoret Bibblerian under perioden besökts av 2542 personer varav 1600 kvinnor. I juni öppnades förvaltningens nya medborgarkontor på biblioteket i Åkermyntans centrum.

I syfte att utöka samverkan med civilsamhället har förvaltningen bildat ett demokratiforum som ersätter det tidigare demokratirådet. Demokratiforumet ska vara ett öppet forum för

föreningar och möjliggöra kunskaps- och erfarenhetsutbyte utifrån olika teman. Den 22 augusti hölls det första forumet med tema idrott och hälsa. Föreningar fick information om det lokala utvecklingsprogrammet, Stockholmsidrottens nya uppdrag samt idrottsförvaltningens prioriterade målgrupper.

Indikator	Perioden s utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Perioden s utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel stockholmare som har förtroende för stadsdelsförvaltning en i det område där de bor							Faststäl ls 2017	2017
Analys Med anledning av låg svarsfrekvens har svarsperioden för medborgarundersökningen förlängts, det innebär att utfallet för indikatorerna inte finns tillgängliga inför arbete med T2. Nämnderna behöver därför inte fastställa årsmål för dessa indikatorer i T2.								
 Andel stockholmare som vet hur de kan påverka beslut som rör deras närmiljö							Faststäl ls 2017	2017
Analys Med anledning av låg svarsfrekvens har svarsperioden för medborgarundersökningen förlängts, det innebär att utfallet för indikatorerna inte finns tillgängliga inför arbete med T2. Nämnderna behöver därför inte fastställa årsmål för dessa indikatorer i T2.								
 Andel stockholmare som är aktiva inom civilsamhällets organisationer							Faststäl ls 2017	2017
Analys Med anledning av låg svarsfrekvens har svarsperioden för medborgarundersökningen förlängts, det innebär att utfallet för indikatorerna inte finns tillgängliga inför arbete med T2. Nämnderna behöver därför inte fastställa årsmål för dessa indikatorer i T2.								

Nämndmål:

Kvinnor och män, flickor och pojkar har hög tillit till det politiska systemet och till förvaltningen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Delaktigheten ökar i stadsdelen.

Analys

Genom uppsökande arbete har medborgarvärdarnas engagerat invånare, civilsamhället och samhällsfunktioner i närområdet att delta i dialoger som anordnats av bland annat trafikkontoret och stadsbyggnadskontoret. Dialogerna syftar till att öka delaktigheten i den fysiska planeringen av stadsdelsområdet.

I en av de rapporter som tagits fram i samband med kommissionens arbete för ett hållbart Stockholm har förvaltningens medborgarvärdar lyfts fram som en framgångsfaktor i arbetet för att nå ut med information till stadens invånare. Medborgarvärdarna fungerar som

förvaltningens länk till invånare och arbetar bland annat för att ytterligare stimulera det lokala engagemanget genom att väcka invånarnas nyfikenhet och uppmuntra intresset för att delta i stadsdelsområdets utveckling. Förvaltningens medborgarvärdar har fokuserat på att nå invånare i Hässelby gård, Grimsta och Smedshagen som är prioriterade områden i det lokala utvecklingsprogrammet.

Under perioden har medborgarkontoret Bibblerian varit fortsatt välbesökt och utveckling av verksamheten pågår. I början av året startade bostadsinformation på medborgarkontoret, drop-in en gång per vecka. Totalt har medborgarkontoret Bibblerian under perioden besökts av 2542 personer varav 1600 kvinnor. Den tjänst som ökat mest är e-tjänster där medborgarkontoret hjälpt till med 327 ärenden. Medborgarkontoret i Åkermyntans centrum öppnade den 14 juni och där erbjuds bland annat hjälp med viss datorhantering, som att söka information på internet och hantera e-tjänster.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ En årskalender för förvaltningens utåtriktade aktiviteter tas fram	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Information tillgängliggörs och målgruppsanpassas	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Invånare informeras genom uppsökande arbete	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Medborgardialoger/pop-up-dialoger genomförs	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Medborgarförslag följs upp och återkopplas	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Medborgarkontor och mötesplatser utformas utifrån lokala behov	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Möjligheten att införa demokrativecka för barn och unga undersöks	2017-01-01	2017-12-31	

Nämndmål:

Samverkan med civilsamhället är god.

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

I kontakterna med civilsamhället har förvaltningen tydliga bidragskriterier, hög tillgänglighet och fortlöpande dialog.

Analys

I syfte att utöka samverkan med civilsamhället har ett demokratiforum bildats som ersätter tidigare demokratirådet. Demokratiforumet ska vara ett öppet forum för föreningar och möjliggöra kunskaps- och erfarenhetsutbyte utifrån olika teman. Den 22 augusti hölls det första forumet med tema idrott och hälsa. Föreningar fick information om det lokala utvecklingsprogrammet, Stockholmsidrottens nya uppdrag samt idrottsförvaltningens prioriterade målgrupper. Tematräffen anordnades tillsammans med Idrottsförvaltningen och Stockholmsidrotten. Under forumet lyfte flera föreningar vikten av arenor för erfarenhetsutbyten. Totalt deltog 21 personer från 11 aktiva föreningar såsom Hässelby scoutkår, Stockholm Väst tjej och kvinnojour, Tayo handikappförening, Spårvägen simförening och Vi unga i Västerort.

Förvaltningen har i uppdrag att arrangera en årlig föreningsmessa i syfte att ge föreningar möjlighet att visa upp sin verksamhet för invånare. Årets mässa hölls den 26 augusti i

samverkan med Vällingby kulturdag. Totalt deltog 13 föreningar, jämfört med 18 föreningar år 2016. Deltagande föreningar var nöjda med årets mässa då föreningarna kunde marknadsföra sin verksamhet för fler besökare än föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
✓ Genomföra föreningsmässa i dialog med föreningar	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Kartläggning av föreningar verksamma i stadsdelen.	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Påbörja en process för etablering av en medborgardriven mötesplats	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Riktlinjer för föreningsbidrag revideras	2017-01-01	2017-12-31	
▶ Ta fram en modell för samverkan med civilsamhället	2017-01-01	2017-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

● Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bedömer att det arbete som genomförts bidrar till att målet för verksamhetsområdet uppfylls helt under året. Bedömningen baseras på att målen för kommunfullmäktiges två indikatorer bedöms uppfyllas helt under året och att tillhörande nämndmål bedöms nås under året.

Genom elektroniska inköp garanteras tydliga krav på kvalitet och socialt ansvarstagande samt avtalstrohet. För perioden januari-juli var andelen elektroniska inköp 50 procent vilket är en förbättring med 9 procent jämfört med januari. Ökningen beror på ett systematiskt arbete med att säkerställa att inköpen i första hand sker elektroniskt. Varje månad följs andelen elektroniska inköp upp per enhet och en dialog förs med de enheter som riskerar att inte nå årsmålet på 60 procent.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2016	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel elektroniska inköp	50 %			39 %	60 %	60 %	Tas fram av nämnden	Tertial 2 2017
● Andel upphandlade avtal där en plan för systematisk uppföljning har tagits fram	100 %					100 %	80%	2017

Nämndmål:

Vid upphandling ställs tydliga krav på kvalitet och socialt ansvarstagande

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen elektroniska inköp ökar. Förvaltningen är trogen de avtal som finns och ställer relevanta sociala och miljömässiga krav i de egna upphandlingar som görs.

Analys

Genom elektroniska inköp garanteras tydliga krav på kvalitet och socialt ansvarstagande samt avtalstrohet. Under perioden januari-juli var andelen elektroniska inköp 50 procent vilket är en ökning med 9 procent sedan januari. Ökningen beror på ett systematiskt arbete med att säkerställa att inköpen i första hand sker elektroniskt. Varje månad följs andelen elektroniska inköp upp per enhet och en dialog förs med de enheter som riskerar att inte nå årets mål på 60 procent.

Uppföljning av ekonomi

Uppföljning av driftbudget

Förvaltningen prognostiserar en ett överskott om 5,5 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 1,5 mnkr efter resultatöverföring. De åtgärder som beslutades i verksamhetsplanen följs.

För myndighet- och beställarfunktionen handlar åtgärderna i huvudsak om att förhandla om priser för insatser som köps utanför stadens ramavtal. För utförare handlar åtgärderna om att anpassa schemaläggning och bemanning i förhållande till verksamhetens behov.

Verksamhetsspecifika åtgärder redovisas under respektive delavsnitt. Prognosen baseras på bokföring januari-augusti samt beräknade belopp för återstående del av året.

Nedan följer en tabell som visar den sammanlagda prognosen och därefter kommenteras och analyseras prognostiserat utfall per verksamhetsområde med tillhörande nyckeltal.

Prognos per Aug 2017 (mnkr, netto)	Justerad budget*	Bokfört	Prognos före åtg.	Åtgärder	Prognos efter åtg.	Avvikelse Aug
Nämnd- och förvaltningsadministration	62,8	31,1	57,1	0,0	57,1	5,7
<i>varav demokratiutveckling</i>	8,5		8,5	0,0	8,5	0,0
Individ- och familjeomsorg	218,9	141,6	243,3	-15,6	227,7	-8,8
<i>varav socialpsykiatri</i>	51,7	31,7	49,6	0,0	49,6	2,1
Stadsmiljö, inkl avskrivningar & räntor	24,6	17,2	26,7	0,0	26,7	-2,1
<i>varav avskrivningar och internränta</i>	6,8	5,5	6,8	0,0	6,8	0,0
Förskoleverksamhet	398,5	246,5	378,5	0,0	378,5	20,0
<i>varav peng inkl. barn i behov av särskilt stöd</i>	330,0		330,0	0,0	330,0	0,0
<i>varav lokaler, administration mm.</i>	68,5		68,5	0,0	68,5	0,0
Äldreomsorg	599,1	417,3	620,1	-3,0	617,1	-18,0
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	371,3	237,4	373,4	0,0	373,4	-2,1
Kultur- och föreningsverksamhet	34,1	18,2	31,8	0,0	31,8	2,3
Arbetsmarknadsåtgärder	23,60	16,1	23,6	0,0	23,6	0,0
Ekonomiskt bistånd	122,6	74,8	114,1	0,0	114,1	8,5
<i>varav handläggning</i>	32,9	19,3	32,9	0,0	32,9	0,0
Övrig verksamhet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Total drift	1 855,5	1 200,1	1 868,57	-18,6	1 850,0	5,5
Resultatenheternas överskott från 2016						30,7
Resultatenheternas överskott till 2018						-34,7
Totalt efter resultatöverföringar						1,5
Investeringar	23,6	0,6			23,6	0,0
<i>varav stadsmiljöverksamhet</i>	20,8	0,6			20,8	0,0
<i>varav inventarier och maskiner</i>	2,8	0,0			2,8	0,0

* Förändringar i budgeten i förhållande till ursprunglig budget 2017 redovisas på nästföljande sida

Nämnd- och förvaltningsadministration

Nämnd- och förvaltningsadministration prognostiserar ett överskott om 5,7 mnkr till följd av lägre IT-kostnader än beräknat bland annat på grund av senareläggning av införandet av GSIT och skolplattformen. Överskottet beror också på vakanser i samband med rekrytering.

Individ- och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgen prognostiserar sammantaget ett underskott före åtgärder med 24,4 mnkr och efter åtgärder med 8,8 mnkr. Nedan redovisas prognosen per delområde inom verksamhetsområdet.

Socialpsykiatri

Insats (antal)	Budget 2017	Utfall 2017	Utfall 2017	Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
Gruppboende	28	26	26,6	30,5
HVB	13	11	12,4	10,3
Stödboende	22	18	21,2	18,2
*Boendestöd 1 - 7 timmar å-pris 453 kr	-	380	399	-
*Boendestöd 8 - 18 timmar å-pris 404 kr	-	421	418	-
*Boendestöd 19 - timmar å-pris 380 kr	-	77	77	-

* Nytt ersättningsystem from 1 juli 2017 för boendestöd

Socialpsykiatrin prognostiserar totalt ett överskott om 2,1 mnkr. Beställarenheten prognostiserar ett överskott om 2,7 mnkr då behovet av placeringar vid HVB-hem och stödboende varit lägre än beräknat. Utförarenheterna prognostiserar ett underskott om 0,6 mnkr vilket hänförs till Ekeby och Paradängens gruppboende samt Säteritakets stödboende.

Vuxen

Insats (antal)	Budget 2017	Utfall 2017	Utfall 2017	Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
Hem för vård och boende, HVB 1311	3,2	6,5	7,1	3,7
LVM och § 12-placeringar	1,1	3	1,8	0,8
Stödboende	14	20,6	17,6	17,4
Försöks- tränings- och jourlägenheter		-	-	
redovisas i T1, T2 och bokslut	185		-	176

Vuxenenheten prognostiserar ett underskott om 2,6 mnkr efter åtgärder. Underskottet beror på högre kostnader än planerat för placeringar vid HVB-hem och vård enligt LVM samt underhållskostnader för försöks- och träningslägenheter i samband med avveckling av tomma lägenheter.

Under januari-juli uppgick antalet vård dygn enligt LVM till 357 dygn vilket är en ökning med 275 dygn jämfört med motsvarande period 2016. Förvaltningen ser en ökad vårdtyngd och

missbruksproblematik hos de personer som är placerade.

Det pågår uppföljning och analys av pågående insatser vid stödboende och HVB-hem för att se om alternativ vård kan erbjudas inom öppenvården.

Barn och ungdom

Antal helårsplatser	Budget 2017	Utfall 2017	Utfall 2017	Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
§ 12 Hem	2,5	2	3,2	2,4
HVB-hem	6,6	3	5,2	9,4
Stödboende	4	13	12,3	6,9
Jourhem	23	16	22,1	32,3
Ensamkommande flyktingbarn	222	188	200,1	226

Barn och ungdom prognostiserar ett underskott om 8,3 mnkr efter åtgärder. Underskottet på 4,3 mnkr beror på fler placering än planerat av barn och ungdomar. Personalbudgeten visar ett underskott motsvarande 4,0 mnkr på grund av konsultkostnader då det i början av året var svårt att rekrytera erfarna socialsekreterare i den omfattning som behövdes. Samtliga konsulter är nu avslutade.

Det pågår ett arbete med att analysera inkomna orosanmälningar från skola och polis för att se vilka tidiga insatser som kan sättas in. Ett team har också inrättats för att arbeta med lösningsfokuserad intensiv hemmabaserad familjebehandling, LIHF. Målsättning är att erbjuda insatser på hemmaplan.

Ensamkommande barn

Kostnaden för handläggning och placering av ensamkommande barn prognostiserar en budget i balans.

Förvaltningen har under våren förhandlat ner dygnspriset med de företag som inte ingår i ramavtalet för att kostnaden inte ska överstiga den ersättning som förvaltningen får från Migrationsverket. Från och med 1 juli 2017 infördes en ny schablonersättning från migrationsverket. Förvaltningens bedömning är att schablonersättningen täcker kostnaderna.

Stadsmiljö inklusive avskrivningar och internränta

Stadsmiljö prognostiserar ett underskott om 2,1 mnkr. Underhåll och skötsel av parkmarken visar ett underskott som beror på att en stor del av budgeten går till fasta kostnader enligt avtal

Förskoleverksamhet

Antal inskrivna barn	Budget 2017	Utfall 2017		Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
1-3 år fsk	997	1 323	1 058	1 063
4-5 år fsk	1 601	1 100	1 526	1 507
1-3 år fdh	0	0	0	0
4-5 år fdh	0	0	0	0
Allmän fsk	15	12	16	14
Totalt	2 613	2 435	2 599	2 584
Inskrivningsgrad	2017			
Barn 1-5 år	88%			

Förskoleverksamheten prognostiserar ett överskott om 20,0 mnkr före resultatöverföring och ett överskott om 16,7 mnkr efter resultatöverföring. Överskottet beror på lägre kostnader för lokalunderhåll och senarelagd ombyggnation av kök samt senarelagd utbytesprogram av äldre förskolor. Barnomsorgsgarantin uppnås

Äldreomsorg

Äldreomsorgen prognostiserar ett underskott om 18,0 mnkr före respektive 18,3 mnkr efter åtgärder och resultatdispositioner.

	Budget 2017	Utfall 2017		Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
Hemtjänst (antal beställda dagtimmar)	40 000	47 521	46 144	38 679
Hemtjänst (antal utförda dagtimmar)	36 000	39 402	37 709	
Hemtjänst (antal personer)	1 350	1 290	1 300	1 323
Servicehus (antal timmar)	6 300	5 055	5 405	5 238
Servicehus (antal personer)	112	96	102	110
Vård- och omsorgsboende (antal heltidsplatser)	458	478	477	498

Beställare äldreomsorg

Behovet av antal platser vid vård- och omsorgsboenden har inte minskat i förväntad omfattning utifrån befolkningsprognosen som visar att andelen äldre över 85 år sjunker. Behovet av hemtjänstinsatser har minskat, däremot har antalet utförda timmar ökat vilket innebär ökade kostnader. För att säkerställa att rätt insats beviljas till rätt person och att antalet utförda timmar stämmer med beviljade fortsätter individuppföljningen. Samverkan med utförare inom hemtjänst, korttidsboende och geriatriken (landstinget) fortsätter.

Utförare äldreomsorg

Äldreomsorgens utförarenheter visar sammantaget ett underskott med 5,2 mnkr före respektive 5,5 mnkr efter åtgärder och resultatdispositioner.

Underskottet beror på lägre beläggningsgrad vid vård- och omsorgsboende, omstrukturering av Skolörtens servicehus och Skolörtens vård- och omsorgsboende. I september har Koppargårdens vård- och omsorgsboende har 16 tomma platser och Skolörtens vård- och omsorgsboende har 3 tomma platser. Profilboendet Liviagården med psykiatriks inriktning har inga tomma platser. Förvaltningen ser därför över möjligheten att omvandla ett antal vård- och omsorgsplatser på Koppargården med inriktning somatisk och demens, till äldre med psykiatriska diagnoser, då efterfrågan på dessa platser har ökat.

Enheterna inom hemtjänsten arbetar med att anpassa bemanningen och schemalaggnings till verksamhetens behov. Ersättningsmodellen inom hemtjänsten kräver en väl fungerande administration och ett nära samarbete mellan beställare och utförare. Brister har uppmärksamats som resulterar i förlorade intäkter för utförarna.

Enheterna fortsätter med att göra dagliga kontroller av att utförd tid hos kund överensstämmer med beställd tid.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning prognostiserar ett underskott om 2,1 mnkr.

Antal personer/timmar	Budget 2017	Utfall 2017		Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
Hemtjänst (antal beställda dagtimmar)	3 700	3 846	3 590	4380
Hemtjänst (antal utförda dagtimmar)	2 850	3 070	2 892	
Hemtjänst personer	150	156	148	158
Personlig assistans LSS timmar	2 480	3 154	2 992	2913
Barn- och vuxenboende (antal personer)	130	135	132	129
Daglig verksamhet (antal personer)	250	302	290	289

Beställare funktionsnedsättning

Beställarenhetens underskott beror på en stor andel köp av boende utanför valfrihetssystemet, och därmed högre dygnspriser än nivåersättningen. Genom ett aktivt arbete med omförhandlingar av priser gentemot utförare som inte är anslutna till stadens valfrihetssystem har priserna förhandlats ned, och fler förhandlingar har inletts. Kostnader för personliga transporter tar efter den tillskjutna budgetjusteringen fortfarande en stor andel av det fasta anslaget i anspråk vilket ytterligare bidrar till att det förväntade underskottet blir fortsatt högt. Utökad granskning och kvalitetssäkring av fakturering gällande persontransporter till daglig verksamhet.

Utförare funktionsnedsättning

Utförarenheterna inom funktionsnedsättning prognostiserar ett överskott om 5,3 mnkr vilket beror på en hög beläggningsgrad och samordningsvinster vid gruppboende och daglig verksamhet.

Ekonomiskt bistånd

	Budget 2017	Utfall 2017		Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
Antal hushåll	835	780 (prel)	794	899
Kostnad (tkr/mån)	7 450	7 235	6 985	7 548

Ekonomiskt bistånd prognostiserar ett överskott om 8,5 mnkr därför antal bidragshushåll fortsätter att minska. Arbetsmarknaden i Sverige ser god ut. Antal bidragshushåll med barn sjunker från 566 i januari till 453 barn i juli. Under året har antal bidragshushåll minskat från 803 hushåll i januari till 766 i juli. Hushållen fortsätter att minska och jämfört med juli 2016 är det en minskning av 62 hushåll.

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Verksamhet för barn, kultur och fritid prognostiserar ett överskott om 2,3 mnkr vilket främst avser lägre lokalkostnader på grund av återbetalning av hyreskostnader för åren 2014-2015.

Förvaltningen har genomfört en översyn av det förebyggande arbetet. Under tiden översynen pågick har rekrytering senarelagts av bl.a. fältassistenter och medborgarvårdar.

Kollo

Förvaltningen tilldelades i samband med tertialrapport 1 0,8 mnkr utöver ursprunglig budgetram för kolloverksamhet. Utöver kostnaden för traditionellt kollo har medel fördelats till dagkolloverksamhet inom stadsdelsområdet. Under våren tilldelades förvaltningen 1,1 mnkr i riktat statsbidrag från Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF) för att genomföra sommaraktiviteter för ungdomar mellan 6-15 år vilket har möjliggjort en utökad sommarverksamhet i förhållande till tidigare år. Se även bilaga.

Arbetsmarknadsåtgärder

	Budget 2017	Utfall 2017		Utfall 2016
		Aug	Snitt jan-aug	Snitt jan-aug
OSA antal helårsplatser	20	21	16	21
Visstidsanställningar/Stockholmsjobb	20	24	20	20
Feriearbeten Tkr	12 200	12 200	–	
Feriearbeten antal	1 000		–	

Arbetsmarknadsåtgärder prognostiserar en budget i balans. Arbetsmarknaden ser god ut och många får arbete.

Under januari-augusti har totalt 27 personer haft offentligt skyddad anställning (OSA).

Under perioden året har 30 personer erbjudits och fått kommunala visstidsanställningar/Stockholmsjobb.

Under sommaren har 926 feriearbetare jobbat. Förvaltningen kommer att erbjuda feriearbeten även under höst- och jullov.

Resultatenheter

Stadsdelsnämnd Hässelby-Vällingby

Uppföljning av budget 2017 - Tertiärrapport 2 per den 31 augusti

Resultatenhetens namn (intraprenader anges särskilt)	Resultat- enheternas bruttobudget 2017	Varav 5 % av resultat- enheternas bruttobudget 2017	Resultat- enheternas resultat från 2016 Överskott (-) Underskott (+)	Beräknat resultat 2017 (exkl. resultatfond) Överskott (-) Underskott (+)	Beräknad ackumulerad resultatöverföring till 2018 Överskott (-) Underskott (-)
tkr	2	3	4	5	6
Förskolor					
301 Grönsta förskolor	37 879	1 894	-1 538	-675	2 111
302 Vällingby förskolor	32 023	1 601	-2 457	-650	3 107
303 Räckstä förskolor	41 424	2 071	-3 857	-275	4 132
304 Nästa förskolor	33 358	1 688	-3 181	-50	3 231
306 Björnboda-Sörgården förskolor	35 938	1 797	-3 384	-150	3 534
309 Maltesholm-Smedshagen förskolor	29 085	1 453	-2 848	-50	2 896
310 Loviselund förskolor	30 711	1 538	-2 189	-350	3 019
311 Hässelby Gård förskolor	28 417	1 421	-2 584	-200	2 784
312 Trollboda-Smedshagen förskolor	28 100	1 405	-2 809		2 809
314 Hässelby Norra förskolor	34 074	1 704	-2 028	-600	2 928
		0			
Äldreomsorgen		0			
558 Skolörtens servicehus	42 011	2 101	-3 850	-300	4 150
		0			
		0			
		0			
Summa resultatenheter	372 998		-30 679	-4 000	34 679

Förskoleverksamhet

Förvaltningen har 10 förskolenheter som samtliga är resultatenheter. Sammantaget överfördes ett överskott om 2,2 mnkr från 2016 till 2017. Resultatenheterna prognostiserar att föra över 3,7 mnkr till år 2018.

Äldreomsorg

Förvaltningen har en resultatenhet inom äldreomsorg. Resultatenheterna prognostiserar att föra över 0,3 mnkr till år 2018.

Investeringar

Prognos per Aug 2017 (mnkr, netto)	Justerad budget*	Bokfört Prognos före åtg.	Åtgärder Prognos efter åtg.	Avvikelse Aug
Investeringar	23,6	0,6	23,6	0,0
varav stadsmiljöverksamhet	20,8	0,6	20,8	0,0
varav inventarier och maskiner	2,8	0,0	2,8	0,0

Investeringar avseende stadsmiljö prognostiseras i balans med budget.

Investeringar avseende maskiner och inventarier prognostiseras i balans med budget.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ingen försäljning har varit aktuell under året.

Betydande projekt som inte är investeringar

Nämnden har inte haft några sådana projekt under året.

Omslutningsförändringar

I verksamhetsplanen och tertialrapport 1 anmälde förvaltningen justerad omslutning av budgeten med sammanlagt 219,8 mnkr. Förvaltningen anmäler i detta ärende ytterligare omslutningsjusteringar:

- Nämnd- och förvaltningsadministration 1,4 mnkr för ökade intäkter
- Individ- och familjeomsorg 0,3 mnkr för ökade intäkter
- Förskoleverksamhet 5,4 mnkr för ökade intäkter
- Äldreomsorg 16,3 mnkr för för ökade intäkter
- Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning 0,3 mnkr för minskade intäkter
- Kultur- och föreningsverksamhet 2,4 mnkr för ökade intäkter
- Ekonomiskt bistånd 1,7 mnkr för ökade intäkter

TOTALT 26,5 mnkr.

Budgetjusteringar

Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om följande budgetjusteringar:

Drift

- Stadsdelsnämnden fattade beslut i maj att säga upp hyresavtalet med Micasa fastigheter i Stockholm AB avseende fastigheterna på Sandviksvägen 145, 147, 149 och 151 vid Skolörtens Servicehus. Stadsdelsnämnden beslutade om intagningsstopp till Skolörtens servicehus från och med 18 maj. Avvecklingsprocessen har resulterat i kostnader för överkapacitet av personal, uteblivna intäkter och tomgångshyra. Medel om 1,7 mnkr ansökes.

Budgetjustering kapitaltjänstkostnader

Belopp i mnkr

	Budget	Bokfört augusti	Prognos	Budetjusteringar	Avvikelse
Avskrivningar	6,4	5,1	7,8	1,4	0
Internränta	0,4	0,3	0,5	0,1	0
Totalt	6,8	5,4	8,3	1,5	0

Medel för lokaländamål

Drift

För genomförandet av avvecklingen på ett av husen på Skolörtens servicehus ansökes om 1,7 varav lokaler med, 1,5 mnkr.

Analys av balansräkning

Förvaltningens balansomslutning har ökat med 64,3 mnkr jämfört med samma period 2016.

Tillgångar (mnkr)	2016-08-31	2017-08-31
Anläggningstillgångar	83,8	99,6
Kundfordringar	10,3	11,4
Div kortfristiga fordringar	68,3	101,5
Förutbetalda kostn och upplupna intäkter	129,3	143,4
Kassa och bank	0,2	0,3
Summa tillgångar	291,9	356,2

Anläggningstillgångar har ökat med 15,8 mnkr på grund av ökade investeringar. Kundfordringar har ökat med 33,2 vilket avser fordringar hos Migrationsverket med 36,6 mnkr. Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter har ökat med 14,1 mnkr.

Skulder och eget kapital (mnkr)	2016-08-31	2017-08-31
Eget kapital	-139,4	-169,3
Kortfristiga skulder till kreditinstitut och kunder	-0,2	-0,3
Leverantörsskulder	-56,1	-50,6
Övr kortfristiga skulder	0,4	0
Moms och särskilda punktskatter	-0,2	-0,1
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-96,4	-135,9
Summa skulder och eget kapital	-291,9	-356,2

Eget kapital har ökat med 29,9 mnkr som en följd av förändringarna i balansräkningen. Leverantörsskulder har minskat med 5,5 mnkr.

Förutbetalda intäkter har ökat med 39,5 mnkr vilket avser generalschablon på 22,9 mnkr samt ökade förutbetalda intäkter på 12,1 mnkr

Övrigt

Synpunkter och klagomål

Antal synpunkter och klagomål tertial 2 2017							
Verksamhet	Tillgänglighet	Bemötande	Insatsens utförande	Verksamhetens innehåll	Yttre miljö	Övrigt	Totalt
Förskola		6	4	1	1		12
Individ- och familjeomsorg	2	6	3				11
Beställare äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri	5		1	2		1	9
Utförare äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri	3	1	10	5			19
Stadsmiljö					923		
Medborgarservice och fritid				6	1		7

Individ- och familjeomsorg

Klagomålen handlar främst om svårigheter att få kontakt med sin handläggare, synpunkter på bemötande och handläggning av den enskildes ansökan. Försörjningsstödsenheten har sett över telefontider och jourtelefoner för att säkerställa en god tillgänglighet.

Stadsmiljö

Under perioden har de flesta synpunkterna rört träd; att de skräpat ner, kan utgöra en fara eller att de skymmer utsikten. Det har även inkommit synpunkter på lekredskap i parker samt trygghetshöjande åtgärder. Åtgärder som vidtagits är att träd har besiktigats och fällt om de utgjort en fara, lekredskap har bytts ut, buskar har beskurits och slyröjning utförts för att öka upplevd trygghet. Det har även inkommit en del synpunkter på bosättningar. Åtgärder som då har vidtagits är att vuxnenheten samt polisen informeras om var bosättningen funnits och efter att de besökt platsen och erbjudit annat boende har förvaltningen städad platsen.

Förskola

Synpunkterna handlar främst om personalens bemötande gentemot vårdnadshavare. I de flesta fall har det handlat om missförstånd som enkelt har kunnat redas ut efter samtal med berörda parter. Synpunkter på verksamhetens innehåll har handlat om att vårdnadshavare uttryckt oro för barn i behov av särskilt stöd. Det har också inkommit flera positiva synpunkter som handlar om verksamhetens utförande och personalens bemötande.

Beställare äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri

På beställarenheten inom äldreomsorg, funktionsnedsättning samt socialpsykiatri har de flesta

klagomål och synpunkter berört tillgänglighet, samt verksamhetens innehåll. Enheterna arbetar kontinuerligt med frågorna på APT. Rutinerna gällande tillgänglighet ska ses över, exempelvis bemanning vid sjukdom och telefontider. Vidare ska egenkontrollerna utökas för att säkerhetsställa tillgänglighet.

Utförare äldreomsorg, funktionsnedsättning och socialpsykiatri

De flesta klagomål som inkommit till utförarenheterna i kommunal regi gäller insatsernas utförande. Utförare har vidtagit följande åtgärder; se över personalplanering, tillgänglighet samt rutiner som gäller exempelvis kommunikation, dokumentation och introduktion.

Medborgarservice och fritid

Klagomål har inkommit främst rörande aktiviteten Sambafotboll, spontanidrott. Klagande har blivit informerade om att aktiviteten har blivit ersatt med ett bredare utbud av prova-på-idrott, där spontanidrott och fotboll fortfarande ingår.